

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — Dante.

Qui més hi fá més hi pert

El projecte d' indultar als prófuchs y desertors que, en número de 16,000, son un perill per la pau pública, deixant buyts lamentables en las familias y trequent foras a l' industria y a l' agricultura, planteja una qüestió de justícia de molta gravetat, y tal com s' anuncia la seva realisació, arrelará més en el poble la convicció de que lo pitjor que pot ferse á Espanya es cumplir la llei. Els prófuchs y desertors, al infringirla, foren causa de que joves reclutas que hagueran restat tranquils en llurs casas paguessin trescents duros, que per no poch representaven el fruyt de tota una vida de privacions, ó tinguessin d' anar á la guerra, morint de malalties ó en els combats ó quedantse inutilisats per sempre, ó sofrin los més sortosos, els perjudicis y molestias de las cruentas campanyas de Cuba y Filipinas. ¿No es just que aquets ó las sevas familias sian indimnisats del mal que 'ls causaren els prófuchs diliquint?

Per ells donaren altres llur sanch ó llurs diners; donchs, que 'ls tornin, en la mida de lo possible. Els 300 duros que entregui pera redimirse 'l prófuch, sian retornats al que, per culpa d' aqueix, els pagá ó repartéixintse entre 'ls pares ó germans dels morts, entre 'ls inutilisats y malalts y entre 'ls ben escassos que vingueren ab salut y foras pera treballar, y 'l servey que ara prestin els prófuchs y desertors, sia en lloch dels germans ó, en son dia, dels fills dels que anaren á les files, per culpa dels desertors y prófuchs.

Aixó deuria ferse ab aplicació á cada municipi, y si hi hagués sobrant d' homes ó diners, á cada provincia, y si també hi hagués sobrant, á cada regió, á fi de que ajustanse á las reglas de la justícia distributiva, palpés la gent y vegés ab sos propis ulls, l' efecte de la reparació obtinguda.

Peró, sembla que 'l Govern no ha pensat ferho aixis. Responent al egoisme de la seva conservació, no recordantse de la justícia, no mirant al perindre, ha recorregut á una solució que á qualsevol particular avergonyaria. Imaginis que un home ha robat y assassinat; se tracta d' indultarlo, y el Poder Públich, fent ús de la més augusta de las prerrogativas reals, decreta: «Perdono al lladre y assessí, á condició de que 'm dongui á mí, Estat, no á la familia de la víctima, lo que ha robat, y m' indemnisi á mí, no á la familia de

la víctima, per la sanch que ha derramat.» Y á la casa de la víctima hi regna miseria y 'l desconsol. Donchs aixó mateix es lo que diuen que vol ferse als prófuchs y desertors, resolguent que paguin al Estat ab diners y li donguin la sanch que altres han pagat y vessat per aixos mateixos desertors y prófuchs als que s' obran las portas de la patria.

L' acte de clemencia ab que es projecta solemnizar el sant del Rey, podria serho de reparació, tenint presents als fills lleals y bons, al mateix temps que 's perdone als fills pródichs; però 'ls desacerts de nostres governants ne farán un acte d' injusticia y de rancunia y un negoci, que té apariencias de barateria disposant l' Estat de 16.000 homes, y augmentant aixis, per modo indirecte la contribució de sanch y aquella altra de la redempció á metálich, que, sobre tot á Catalunya, es, per molts conceptes, una verdadera iniquitat.

J. Cucurella.

CRIDA AL CONGRÉS

MARIAL - MONTSERRATÍ (1)

Moreneta, si os escau,
si os agrada, Mare mia,
per passar comptes ab Vos
una Assamblea tindriam.....

—Si parlavas de venir
al congrés que s' anuncia,
al congrés á Montserrat
¡ho! vina, fillet meu, vina.
Eix obsequi es lo que vull;
veniu, fillets, á ma vista:

feu un congrés Marial
que es lo que 'l meu cor desitja—

—¿Ho sentiuh bons catalans?
la nostra mare 'ns hi crida
cap al Marial congrés
á resoldre 'l que convinga:
pera encendre nostra amor
á la Angelical Maria,
la Mare dels catalans
del Montserrat la regina.

Que no 'ns han de guanyar pas,
ni per fortes ni per riques,
á estimar á Nostra Mare
cap de les Nacions vehines.

Que 'ns convé passar balans

del que hém fet y 'l que podriam:

(1) Eixa crida fou feta desde les pàgines del Missatger del Sagrat Cor de Jesús, pel canonge Collell; desitjeriam que tan bona idea meresqués la complerta cooperació de tots els fills de Catalunya que ho son de veres.—N. R.

ressenyar l' estat del Cult
ab los datos que precisan.
Saber l' influix qu' ha tingút
en nostres costums Maria;
y sobretot arreglar
ab cuydado la estadística
dels honors que com tributs
ha prestat á sa Regina
Catalunya, nostra amor,
en la centuria finida.

Catalans de bona lley
los que la fé no 's aminava,
aymadors dels temps passats
al projecte que os arriba
—triumf preciós d' un sacerdot
que l' amor patri l' inspira—
doneuli 'l consentiment,
aydaulo ab vostra embranzida.

Un devot de Maria.

Tortosa, Janer de 1901.

COLABORACIÓ DE «LA VEU DE TORTOSA»

Testimoni de major excepció

Com hi ha mon, aquestos polítichs de Madrid, son la mar de curiosos! Un se cansa més aviat de pararse en llur conducta y en llurs paraules, que de trovar contradiccions entre unes y altres, d' admirar la lleugeresa ab que enrahonan y la facilitat ab que impresions de moment los hi fan cambiar, en aparença al menys, la manera de pensar, fins, y aixó es lo sensible pera nosaltres qui 'ls patim, en los assumptes de que tindrián de tindre 'n un coneixement més sòlit pera ocupar dignament y profitosa 'l lloch que desempenyan dins de la Administració espanyola, exemple, mirall y model de totes les del mon, sobre tot les compreses en la tercera part en que 'l dividia un amich meu, hiscavi, axò, es, del Ebre al cap de Bona Esperança.

Dihèm això apropòsit del senyor Rafel de la Viesca, director general d' Agricultura en lo ministeri del nom kilomètrich.

El qual senyor feu no fá gayre temps un viatge al Ampurdá, hont la iniciativa particular, mellor dit, colectiva, dels propietaris agrícolos, ha montat, á despit de mil y un entrebanchs del Estat, una Cambra de grans aléns, de grans iniciatives, de gran esperit pera defensarse 'ls associats de les vexacions oficials, y de molts resultats prácticichs pera 'ls pagesos. Y com es natural, com

succeheix á tots los políticayres que respiran uns quants dies los ayres de nostra terra, al bon home li nasqueren tantes idees que may havia somiades, que, *cual otro Almenas*, de poch que no se 'ns torna dels nostres *pour rire*.

Y arrivant á la Cort (ull viu, caixistas, no m' ho posen ab minúscula!) va y escriu al «Progreso agrícola y pecuario», un articlet en que diu: «Dos afirmaciones he podido comprobar en mi reciente viaje al Ampurdan; que el pais va sacudiendo su indiferencia y se preocupa notablemente con lo que con la agricultura se relaciona, y que es necesario é indispensable que se estrechen los vinculos de relaciones entre los gobernantes y los agricultores». Es clar qu' al home la primera afirmació li fa fer la impressió de moment rebuda á Figueras, ab el tracte d' aquells propietaris que potser per la situació geogràfica de llur comarca, per exemples vetuns de terres d' altre Estat, son una verdadera excepció entre 'ls milers d' agricultors ensopits, morts, sens gota de coratge que poblan Espanya; y que la segona afirmació se deu al afany de feros felissos que tenen los *gobnantes*, ell inclusiu, *estrechándonos los vinculos*: però anem als obstacles que s' oposan á realisar aquest *estrechamiento*. «Es claro—diu—que en las tristes realidades de la práctica, cuando se quieren abordar algunos problemas de mejoria en el sentido agrícola, se tropieza con inconvenientes que facilmente no pueden obviarse: es el primero las estrecheces de nuestro presupuesto.....»

Ací no hi ha més qu' un simple lapsus de persona; havia de dir *no podemos obviar*, nosaltres los malmenadors de la Hisenda pública. *Estrecheces* d' un presupost de 900 milions, que manté á milers de *pasivos* y á milers de *activos* inútils y gandulejayres! *Estrecheces* d' un pressupost que sosté un Exercit y una Marina ab personal tant espléndidament dotat com lo d' Espanya y ab material ab tals consignacions que *ni hi há per tot!* Les *estrecheces* prou que hi son en el pressupost: les mils *partidas fallidas* de territorial, les 200.000 finques que poseheix l' Estat abandonades de llurs propietaris.....

«Es el segundo las dificultades de los trámites administrativos..... Las dificultades que permiten enllestir en 8 dies un espedient de nacionalisació d' un nuvi y no consenten que s' apliquin les lleys votades en Corts sobre condonació de tributs á les terres floxera-

des; les *dificultats* que no privan de despullar ab un R. D. los Arxius provincials y tramitan durant 60 anys l' expedient del canal d' Aragó y Catalunya y 'l ferro-carril del Campfranch; *dificultats* que facilitan que l' Estat s' apoderi de tots los bens desamortizables en dos dias y exigeixen permís del Govern pera fer un cambi de consignació en los presupostos d' un llogaret....

«Es el tercero la prevención á todo lo nuevo»... Si, la *prevención* dels ministres d' Instrucció desorganisant cada dia la ensenyança ab l' excusa de que á Fransa hi há en els plans coses noves; la *prevención* de la Hisenda á gravar los alcohols industrials qu' á tornes dels molts mals qu' ocasionan enriqueixen á uns quants sucres-politichs; la *prevención* de tots los Governos á escoltar reclamacions autonomistes de les colonies ó de les regions, que podrian fer perdre 'l pá á molts honorables Sanchez y Gutierrez de les oficines; la *prevención* que no existeix entre 'ls pagesos y industrials catalans que crean y transforman, sino en l' Estat que 'ls instrueix en centenars los expedients de defraudació perque no tributan á *tarifa* ó á *arancel*....

Donques, senyor de la Viesca, ¿per què forma part de les quatre que causan tals *estrecheces*, que fomentan tals *dificultats*, que tenen tal *prevención* á tot lo que signifieu progués en el país, si no 'n representa també pera llurs butxaques, pera la burocracia inepta que va enfonzant l' Estat?

¿En tant temps com ocupa 'l carrech que té, què ha fet pera posar remey, en lo que li pertoca, á aquestos mals? En tants llocs d' honor que li ha dat son partit ¿quins medis ha adoptat pera evitar aquestos entrebanchs al mellorament de la producció agricola?

Paraules, paraules y paraules... Però no; perdoni, ja veig que treballa pera *estrechar los vinculos* de que parla al principi del article; los investigadors de riquesa rústica oculta, ne son ben be excelents instruments de *estrechar vinculos de relaciones entre los gobernantes*, que cobran y los *agricultores* que paguem....

Si 'l senyor de la Viesca no es testimoni de major excepció de lo que son los politichs del Centre, no sabriam pas á quin recorre.

Joan Poblet.

NOTICIES

Lo dilluns arribá á n' aquesta ciutat lo vapor *Ciutat de Tortosa* ab les calderes completament noves, les quals permetrán que la velocitat siga major y la marcha del barco molt més segura.

Lo diumenge, al vespre, morí confortada ab los auxilis espirituals la senyora donya Joana Segura, mare de nostre estimat amich lo M. I. Sr. doctor D. Rafel Garcia, Canonge Magistral d' aquesta Santa Seu.

L' acte del sepili resultá una veritable manifestació de dol, proba de les moltes simpaties que compta á Tortosa l' eloquent Capitular y sa distingida familia. Rebi aquesta nostre pésam més sentit y tinga la seguretat qu' en nostres pregaries recomanarem l' ánima de la difunta. (A. C. S.)

Segons noticies han escomensat los treballs de replanteig pera la reparació general de la carretera de Tortosa á Gandesa, quines obres se substaran dintre poch temps.

Nostre estimat amich, l' actiu Ajudant d' obres públiques, que tant ha treballat en benefici de aquesta important millora, es l' encarregat de portarla á terme baix sa ilustrada direcció.

Lo dilluns arribá á Tarragona lo nou Governador civil d' aquesta provincia D. Enrich Vivanco.

Rebi nostra benvinguda.

Un vehi de Santa Bárbara anomenat Joseph Bel y Capsi s' ha presentant expontaniament á la presó d' aquesta ciutat, confesantse autor de la mort d' una germana seva, casada ab un peó de camins.

Alguns periodichs anuncien la vinguda del *batallador* ex-ministre En Romero Robledo á Catalunya.

Ens en alegrariem molt que tal viatge fos cert, perque ab ell tenim un bon propagandiste.

Al poble de Subirats hi viu un *jovenet* anomenat Andreu Esteve (a) *lo nen*, que fa quatre dies que va neixer, ó sia l' mes de Febrer de l' any 1795; havén passat pel seu davant l' acabament del sigle XVIII, tot lo XIX y comensament del XX.

Lo nen gosa de bona salut y sols necessita un petit bastó per' ajudarli á caminar. Conta ab bastans detalls algunes escenes de la Guerra de la Independencia.

Que Deu li dongui molts anys de vida.

S' assegura que 'n los treballs de construcció del ferro-carril funicular que s' están fent en la montanya del Tibidabo, á Barcelona, s' ha descubert una mina de coure.

Lo Govern sembla que 's proposa celebrar l' acontexement del casori de l' prímpcesa d' Asturies, indultan no salzament als soldats desertors, qual número se calcula en setse mil, sino que també lo vol fer extensiu als delits comesos per mitj de l' impremta y altres per los quals s' han imposat petites penes; sen probable també que 's consideixi pel mateix motiu rebaixa de pena per delits més graves.

Lo dimecres al mitjdia sorti cap á Castelló lo senyor Bisbe d' aquesta dióccesis acompanyat del seu familiar, desde quina capital se dirigirá cap alguns pobles de la Plana ab l' objecte de practicar la Santa Visita.

Li desitjem bon viatge.

Nostre volgut amich l' ilustrat Professor de Veterinaria del Regiment de Caballeria destacat á Villafranca de Panadés, D. Joaquim Vallés, s'ha casat ab la simpática senyoreta donya Maria de la Cinta Roselló, filla de nostre molt estimat amich D. Tomás Roselló.

Los nuvis han sortit en direcció á Barcelona, desde ahont se 'n anirán á varies de les Capitals d' Espanya.

Els hi desitjem moltes felicitats.

La persona qu' hagi perdut un colom missatjer y vullga recuperar-lo se servirá passar per la Redacció de LA VEU DE TORTOSA, ahont se li entregará després d' haver posat de manifest l' any, inicials y número qu' ostenta l' anella d' alumini que hi ha posada á la pota del animal.

Victima de llarga y crudel malaltia lo dijous morí nostre estimat amich don Jgnasi Sales, á quin enterro 's varen demostrar les simpaties que 'n aquesta ciutat té s' apreciable familia.

Rebin s' afligida viuda, germans y nebot nostre més sentit condol.

R. I. P.

Lo president Krüger ha respost á la salutació que li fôu dirigida per la Agrupació «Los Montanyenchs», ab la següent carta:

«Paris, 1 Dezembre 1900.—Vos dono mercés del testimoni de cordial simpatia que m' haveu donat. Las demostracions calorosas d' interés me son particularment apreciables. Ellas me reconfortan, axis com á mon poble, en la lluyta suprema que nosaltres sostenim en nom del dret y de la humanitat.—Rebéu, senyor ab la expressió de ma gratitud, la seguretat de mos sentiments més distingits. — Lo President de la República Sud-Africana, Krüger.»

En termes semblants ha respost també, á la que li fôu dirigida pel Consell Regional Federalista de Barcelona.

Segons ha tingut l' atenció de comunicarnos l' Ajuntament de Mora d' Ebre, desitjosa aquella corporació que 'ls mercats setmanals de Mora, que tenen lloch cada dijous, estigan concurreguts, al aprobar lo plech de condicions pera 'l servey de passatge de la barca sobre l' Ebre, pera l' any actual, ha imposat la condició de que lo pas al públich en general, carros carruatjes de tota mena siga gratuit tots los dijous, eceptuense tan sols los carros y animals que 's esdedican al transport de transit, de mercaderias que no siguin procedents de Mora d' Ebro y Mora la Nova.

Avuy tindrà lloch á Tarragona la elecció d' un Senador. Lo Govern dihuent qu' apoya al senyor Compte de Lascoiti.

¡Catalunya pera 'ls forasters!....

Lo pahis.... tonto que tonto.

Nostre benvolgut amich l' Excm. senyor D. Manel Porcar y Tió, ha sigut nombrat Vis-president de la Junta Directiva del Institut Agricol Catalá de san Isidre de Barcelona.

Felicitem de tot cor al senyor Porcar y Tió pel nou carrech que li acaben de conferir, y que ben guanyat lo té si 's te en compte lo cel desplegat per dit senyor en favor dels interessos del país.

Ha reemprés sos viatjes á Amposta y Cava lo vaporet *Ciutat de Tortosa*.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 27, San Joan Crisóstomo.—Dilluns, 28, San Juliá de Cuenca.—Dimars, 29, San Francesch de Sa-

les.—Dimecres, 30, Santa Martina.—Dijous, 31, San Pere Nolasco.—Divendres, 1er de Febrer, San Ignasi.—Disapte, 2, LA PURIFICACIÓ DE NTR. SRA.

COSES QUE 'S PERDEN

Per los anys que porto á sobre, no s' em pot pas encara calificar de vell; y no obstant, ¿de quin modo han cambiat los usos y les costums desde aquella epoca en que jo era criatura.

Me 'n recordo com si fos ara, y per aixó puch fer comparacions y comprendre la gran transformació que s' ha operat en tot y de un modo ben notable en lo modo de vestir.

La *calsa curta* es lo que més ha decaigut, y pot ben dirse que desapareix á passos de jegant pera no tornar á renaixe.

En aquells temps de ma recordansa, la veyeu arreu portada per homens de totes les classes. Lo propietari rich, la duya de roba de preu y fins ab luxó lo menestral gastaba vellut llis de diferents colors y courell los pagesos poch acomodats y 'ls jornalers.

Avuy ja s' en veuhien molt poques, y cuant haurán mort los que ara les duhen, no deixarán sostituts. S' anirá arraconant cap als pobles de montanya y allí morirá. Dintre de 25 anys no quedarà una calsa curta.

Lo *jipó* també está sentenciat y no tardará á passar á la historia. Cada dia se veu mes abandonat, cambiantlo pel sach que ha sigut importat de la terra baixa,

Llástima de pessa de cos que 's perdi, perque es la més airosa y escayenta que may ha portat la dona.

Cuant veig que alguna de les que fins avuy li han guardat respecte, lo tira al racó pera substituirlo per aquella altra pessa forastera, casi li agafo malicia y li desaprobe lo mal gust.

Lo sach podrá ser tan cómodo com vulguin; pero may la afavorirá tan ni la farà tan graciosa com lo sencill *jipó*, ab l' airós fullet de mocador sobre les espalles. Si ressucitessin nostres avies, no 's podrien avindre d' aquest cambi.

Igual sort correspondrá á la *barretina* ó gorra musca, com aquí 'n diem, si no s' opera alguna reacció que torni á estimular son us.

Aquest simbol de rassa catalana, encara que la ponentada no cedeixi, tardará més á caure; pero podria ser que tal reacció vingués, y que tornés á adoptarse per la majoria dels pajesos d' aquesta terra, arraconant la axótica catxutxa, que fins lo mon ja indica son origen gabatx. Lo que es difícil tornin á adoptarla, son los menestrals que ja l' han abandonada per complert.

Les menestrals y les pageses, en aquells temps de ma infantesa, cuant anaben á cumplir los debers religiosos, totes portaben *caputxo*. La moda també lo ha ferit de mort, y les dones de la generació que avuy se forma, cuant arribin casi totes á sa major edat, portarán pera anar á la Igllesia, la vaporosa mantellina.

Usos tradicionals de nostres antepassats, jo os dedico un sentit recort desde aquestes planes, perque presenteixo vostra desaparició, á impuls

de les novetats d' aquest sigle febrils y assedegat de coses noves.

Benvingudes siguint aquestes quant son filles del progrés y benen á ajudar al home en sa lluita per la vida; pero si saludém les innovacions del sigle, no 'ns olvidém de les del passat que tan poètiques se presenten á nostra imaginació y tan dignes son de respecte.

F. R. M.

Tremp 10 Janer 1901.

La mort d' una Reyna

Continúa sent el tema obligat dels diaris y de las conversas las conseqüències polítiques d' ordre internacional y d' ordre interior, que la mort de la Reyna Victoria pot tenir pera son país.

Es tan gros el poder británich, tan estensa ls seva influencia, que 'ls aconteixements qu' en un altre Estat serian tan sols d' ordre secundari y interior, sense cap importancia pera 'l món, son d' escepcional interés si 's desenrotllan á Inglaterra. Y es que aquet poble, que se sent robust y fort, fa política agressiva, y per lo tant de caràcter internacional; las qüestions que més preocupan als polítichs inglesos y als seus parlaments, son aquestas las d' ordre interior no tenen més que un caràcter secundari, puig el poble inglés las té resoltas de ja fa molt temps.

Aixó explica l' interés ab que tots els Estats de Europa seguían el curs de la malaltia de la Reyna Victoria, y explica també 'ls comentaris y pronóstichs que 's fan sobre 'ls successos en que hi intervé Inglaterra.

Hi ha qui veu en la desaparició de la Reyna Victoria, un comensament de decadencia pera Inglaterra, altres creuen que la pau ab els boers no trigarà gayre á ferse, altres que las llibertats polítiques perillan á Inglaterra pel caràcter dur y absolut del Rey Eduard; y no falta qui creu que 'l temperament intemperant d' aquet farà reviure las lluytas religioses entre catòlichs y protestants.

Sense negar l' importancia que tenen pera tot el mon els successos que 's desenrotllin á Londres, creyém que 'ls que pensan que un cambi de persona en el trono inglés pot tenir tantas conseqüències están complertament errats. A Inglaterra, el quefe del Estat té escassa influencia personal; no depen de la voluntat real, ni la guerra, ni la pau ab els boers, ni la promulgació de cap ley de caràcter polítich, ni molt menos el poder d' Inglaterra ni la seva influencia en el mon li vé del talent de cap dels seus reys, sinó de la fortaleza y de l' organizació admirable del seu poble. De modo que quan arribi l' hora de la decadencia pera Inglaterra, aquesta no será conseqüència de la mort d' una Reyna, ó de la pérdua d' una batalla, com creuen molts, infinits per las ideas francesas, (ahont efectivament, la major part de las vegadas la gloria y 'l poder del poble francés ha depengut d' un home), sinó de causas més fondas, de la debilitat del poble inglés.

Ara per ara, tot indica que continúa sent un poble fort, ben organiat política y socialment, y per lo tant, agres-

siu y dominador. La seva política tradicional no es de creure que cambi absolutament en rés.

La mort de la Reyna Victoria no produirà, probablement, altres trastorns que 'ls que naturalment produex l' explosió dels sentiments d' un poble que idolatrava á la seva reyna, tant per las qualitats personals que l' adornaban, com pel fet d' esser la Reyna d' Inglaterra y l' Emperatriu de las sevas Indias. En lo demés l' Estat inglés seguirá sa política de sempre, inspirada pels seus grans homes d' Estat y publicistas.

Segons las noticias que trasmet el telégraf, la mort de la Reyna Victoria ha sigut sincerament sentida en todas las colonias, fet que proba que'l domini se exerceix d' un modo més segur per medi de l' inteligencia, que no pas per medi del favoritisme.

D' aquet fet ne podrian treure 'ls nostres governants profitosas ensenyansas, si las burocracias madrilenyas fossin capassas d' apendre alguna cosa.

(Del Diari de Catalunya).

La proclamació d'Eduard VII

S' ha verificat á Londres l' acte de la proclamació del nou Rey d' Inglaterra.

Las tropas ocupavan els seus llocs á l'avinguda del Parch de Saint James.

Un esquadró de granaders, ab el seu uniforme y portant estandarts reals coberts ab glassas negras, cubrían el balcó principal del palau de Saint James, ahont hi havia els heralds reals.

Lord Roberts, rodejat de tots els oficials del cos major, ha pres possessió á la plassa que hi ha devant del Palau.

A las nou en punt van sortir al balcó tots els dignitaris de la Cort, ab el duch de Norfolk al davant.

El Rey d' Armas s' ha delantá ab el cap descobert, llegint el discurs de proclamació.

Després d' haver llegit el discurs, el Rey d' Armas va cridar en alta veu: «Deu salvi al Rey».

Allavoras el poble entusiasmát, esclatá ub ¡hurras!, aclamant al nou Rey; las bandas de música de tots els cossos de tropa, arrengrerats á l' avinguda del Parch de Saint James, tocaren l' Himne Nacional, ensemps que 'ls heralds tocavan las trompetas.

L' espectacle era imponent.

Els dignataris de la Cort han baixat cap á l' entrada del «Pall Mall» fent la solemne proclamació del nou Rey Eduard VII.

El Missatge de proclamació va firmat pels duchs de York, Connaught y Cambridge, el princep Christian, l' Arquebisbe de Cantorbery, el lord Canciller, ellord Alcalde de Londres y determinats representants de l' Administració municipal.

La fórmula ab que acaba el Missatge de proclamació es el següent.

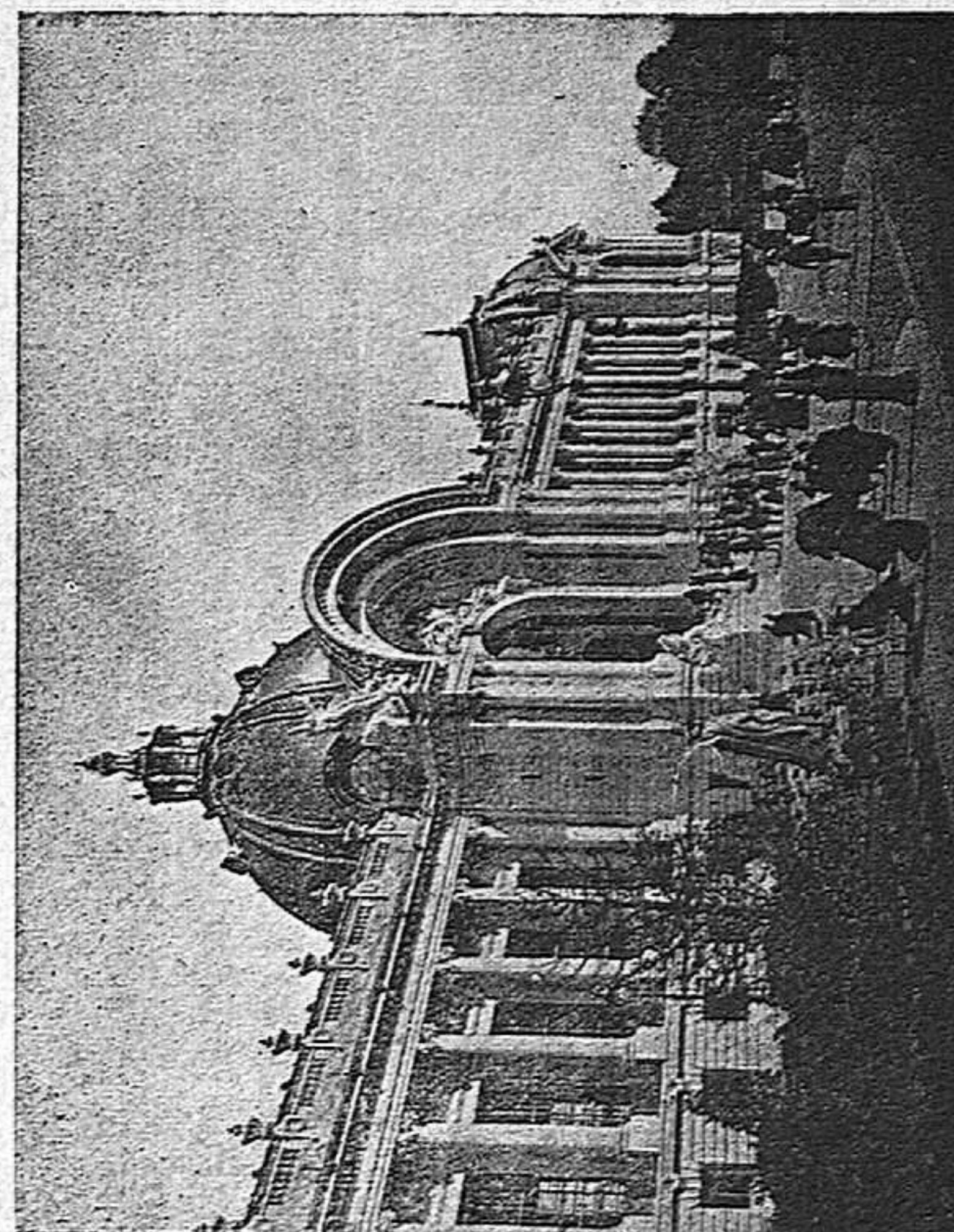
«Nosaltres, lords esperituarls y temporals d' aquet Regne, afirmém pel present el nostre consentiment, de paraula y de cor, á la proclamació del alt y poderós Albert Eduard, com al sol y únic Rey d' Inglaterra y Emperador de las Indias».

PONT D' ALEXANDRE III

GRANDIOSA construcció superfluvial es el pont anomenat de Alexandre III, aixecat com senyal d' armonia y bon' amistat que hi ha entre la Republica francesa y l'Imperi rus. Aquel monument, de ferro, com totes les construccions modernes del seu género, es solit, esbelt y ben emplassat, mes no 's discrepa en son estil y aspecte general d' altres que se 'n trovan en algunas ciutats d' Europa y d' America. Per mitj d' ell s' uneixen les dos riberes del

Sena poblades de grandiosos edificis y serveix com de corredor pera entrar y sortir al lloch de la Exposició, atravessán en un y altre cas entre dos majestuosos obelisch d' arquitectura clásica ab lo simbolisme, en los seus soculs y cims, de les Ciències, Arts y Industria que floreixen á favor de la pau. Molts palaus s' aixequen en son contorn, cridats á desapareixer, pero aquest pont, de positiva utilitat, quedarà permanent, com hi quedá la torre Eiffel en la Exposició de 1889.

PETIT PALAIS

BATXILLERÍAS

LO REVÉS DE LA MEDALLA

Tot just acabava d'escriure la darrera «Batxilleria», tractant de l'abús que 's fa a Londres, de la sal, quan vaig enterarme de la enérgica campanya que està fent a la mateixa capital, no sols contra l'abús, sino fins contra l'ús d'aquell cloruro, una respectable dama, mistress Chandos Leigh Hunt Wallance, presidenta de la Societat fomentadora de la generació física.

Crech que no desplaürá als nostres lectors sapiguer lo que pensa aquesta bona senyora, respecte de la sal, qu' es presisament el revés de la medalla de lo que contavam ahir.

Mistress Chandos es una verdadera martir de las sevas ideas, donchs, segons veus, ha tingut més d' un disgust ab el seu marit—un senyor molt aficionat a la salaborr—per causa de que volguent ella predicar ab l' exemple, desterrava en absolut l'ús de la sal de la condimentació doméstica. Mentrestant, el marit se donava a las áligas, perque ni 'l recurs li quedava de trobar el cas salat.

La aversió que la esmentada dama té per la sal, es tan gran, que s' ha arribat a negar a pendre uns banys de mar que li va receptor lo metge. Els diumenges un' hora abans d' obrir la iglesia, ja la tenent esperantse a la porta, per por de fer salat a missa. De joveneta va renyir ab un pretendent, al qui s' estimava molt, per haverli dit aquell que era molt salerosa, pensantse tirarli una floreta.

El parer de la insípida mistress es de que la sal constitueix una verdadera matzina y no un elixir de llarga vida, com pretenen els partidaris d' aquesta substancia.

«Fa més de trenta anys que no he tastat gens de sal,—declara. — He plantat una fleca ab l' únich fi de fer pá sense sal, y fins he desterrat aquet ingredient de la mantega que gasto.»

La senyora Chandos diu que mentres els consumidors de sal agafant tota mena de malalties, ella y 'ls seus partidaris disfrutan de la salut més excelent, gracias a la seva abstinencia.

Y ara velshi aquí que la gent de Londres está sense sapiguer qué fer, donchs mentres uns predican a favor de las ventajas de la sal, altres com la entusiasta mistress, la desterrarian fins de la serimonia del Baptisme.

Qualsevol li canta a una dona aixis, alló de:

«Sal, niña, sal,
sal al balcón...»

Un Batxiller.

EPIGRAMES

Un senyor xato va fer almoyna a un pobre. Aquest li digué:

—Deu li conserve la claritat de la vista més que tota altra cosa.

—¿Per qué més que tot' altra cosa—preguntá 'l senyor?

—Per que si perdés, suposém, una cama, podria anar ab crossas; mes si se li enfosquis la vista no podria portar ulleras.

—Jo no se perque beus tant,—(deyan

a un borratxo),—acabarás per estrellarte contra una paret. Deixa aquest vici, qu' aixó es molt mal fet.

—Mal fet!... mal fet!...—remugaba—No senyor! Ab lo que faig mal fet es en caminar després d' haver begut!

Hi había un senyor rich que 's queixaba a cada moment perque a les nits no podia dormir. Va fer avisar lo metje, que va receptorli varias dosis de opi. Fou inútil. Sempre lo mateix. Lo metje va fer tota classe de provaturas, recurrint a todas las potingas imaginables: mes fou en vá: lo malalt no curaba. Per fi un dia que 'l bon senyor estava més desesperat que may, veu entrar al doctor ab cara riallera y ab un paper a la mà:

—Aquí te voste 'l remey tant temps buscat.

Agafa 'l paper, y aquet era un nomenclament de sereno. Efectivament: la primera nit d' empunyá 'l xuxo, va quedar dormit recosat a la porta d' una escala.

No fa gaires anys que en un teatro s' ensajaba un' obra d' espectacle ahont hi sortia una nombrosa comparsa de salvatjes, y per la novetat de l' obra l' empresari había donat ordres al porter que no pasés ningú; aixis es que aquet no deixaba passar ni una mosca. De prompte 'n veu entrar un tot decidit.

—Ahont vá?—(li pregunta tancanli 'l pas).

—A ensajar.

—No 's passa,

—Com s' entén; si m' han llogat.

—Ah! Qu' es cómic?

—No senyor; soch un salvatge.

PASSA-TEMPS

JEROGLIFICH COMPRIMIT

D
M :

CHARADA

Ma segona hem dona llum;
En tres-prima preneh café;
Lo total es un politich
De no gayre bona fe.

CONVERSA

—Ajudam, Jaumet, qu' adelantaré fenyá y aniré ab tu al vall.

—¿Hem de trevallá tots dos?

—No; ens ajudarà també ma germana.

—Quina?

—Aquella que jó t' he nombrat.

INTRINGULIS

B

Ab aquesta consonant y dos vocals, formar lo nom de un carré de Tortosa.

Les solucions al número próxim.

SOLUCIONS AL NUMERO ANTERIOR
Al jeroqlifich comprimit: *Sobrenatural*.

A la xarada: *Collredó*.

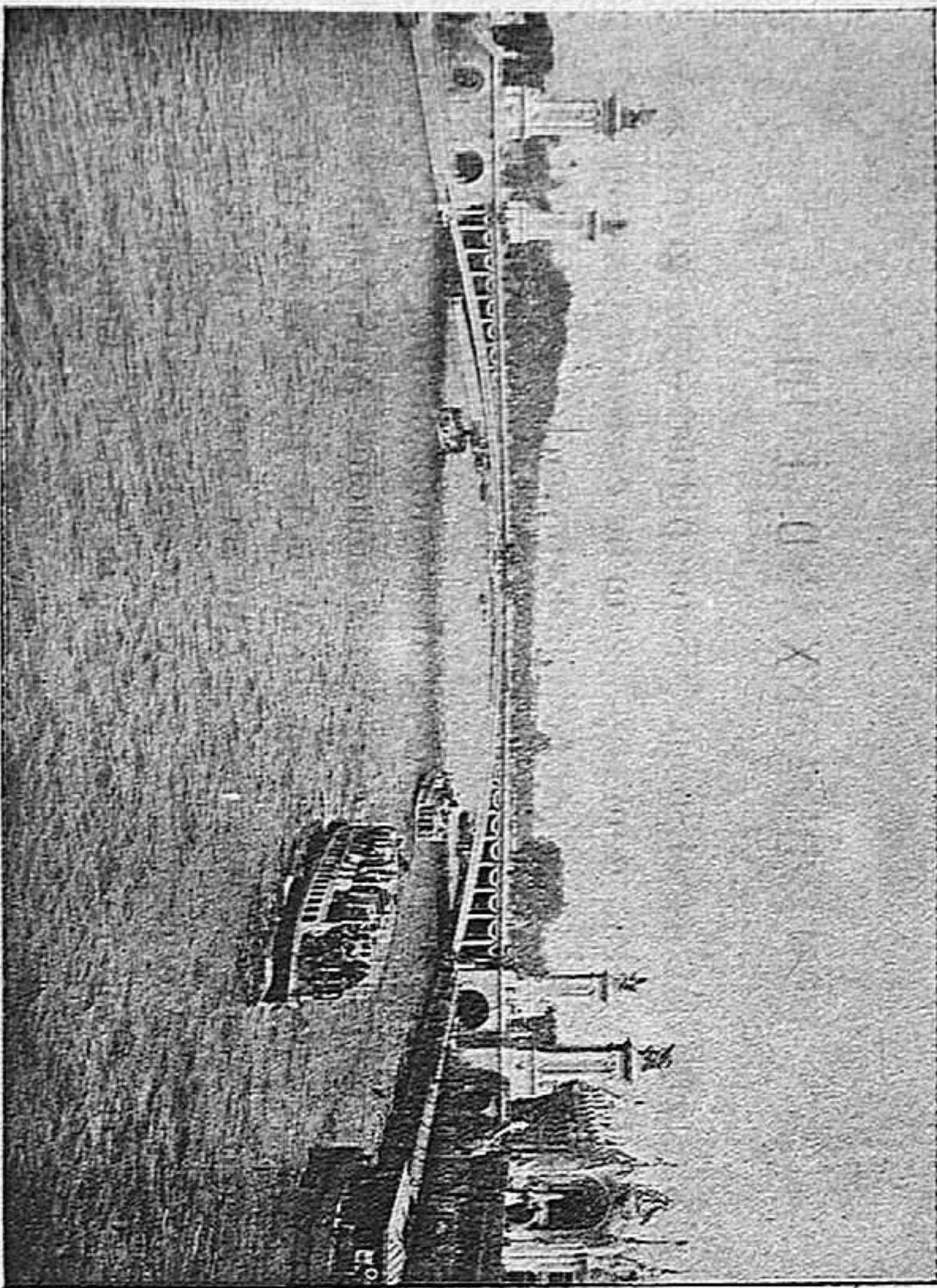
A la tarjeta: *Jaumé Tió y Noé*.

Al intringulis: *Vall*.

Manel Toga Munt.

Imp. de E. Cantero, San Blay, 34, Tortosa.

PONT D' ALEXANDRE III

A l' sortir del *Grand Palais*, després d' atrevessarsar la gran via, casi enfront d' aquest temple sumptuós, se 'ns presenta 'l *Petit Palais*. Al entrarhi se troba 'l visitant emocional, foll d' alegria; no compré per' ahont ha d' escomensar ni sab que 's lo que ha d' admirar primer; puig la manifestació del Art no pot esser més grandiosa; lapisos, esculpures, prehuades obres de talla,

esmalis y miniatures, mayòliques y ceràmiques, joyes y objectes d' art, en fi tot quant pot demanar aquell que, a través dels sigles, escampa sí vista furgadora pera guaytar los esforços d' aquelles generacions, que per miij del estudi y del treball, han trasmes a la posteritat sas esplendentes produccions que no son altra cosa que la mà-leixa realització de la Bellesa.

PETIT PALAIS